

El catalanisme i les dretes

Una posició injusta

Es un fet evident, que a cada moment constatem amb pregona satisfacció, que el catalanisme des de la proclamació de la República, ha fet un progrés considerabilíssim. Aspiracions que semblaven llunyanes, amb cinc mesos han esdevingut realitat tan ferma, que ens fa oblidar els esforços—moltes vegades mal orientats, al nostre entendre—, que s'havien fet per obtenir, sense lograr-ho, petites concessions. Recapitem una mica.

Un dels primers actes de la República, va ésser la derogació de la cèlebre Llei de Jurisdiccions, que va dictar-se precisament contra el catalanisme, produint el dissortat i memorable moviment de Solidaritat Catalana, que havia de lograr la seva derogació amb els quaranta diputats que portà a les Corts. Malgrat aquell esplèndid moviment popular, malgrat les promeses que féu néixer, la llei ha restat vigent fins als pocs dies d'instaurar-se la República. Per altra banda, es dictava un decret tan important com el que es refereix a l'ús del català a les escoles d'ensenyament primari. Aquest Decret obliga que fins l'edat de vuit anys, es doni l'ensenyament en la llengua materna. I jo pregunto, si l'ús de l'idioma és una aspiració essencial del catalanisme, si l'Escola és el fogar i l'element bàsic de tots els avençaments, si els primordials anhels nostres s'han adreçat a la catalanització de l'Escola, no representa aquesta disposició dictada per Marcehí Domingo, una fita cabdal? Per obtenir-la, en temps de la Monarquia, si possible hagués estat, m'imagino les assemblees, manifestacions, i els debats parlamentaris que s'haguessin celebrat.

Cal pensar, només, que amb la Mancomunitat. Una simple associació de províncies, com era, va costar reiterats, formidables i llargs esforços, puix que la Generalitat de Catalunya, organisme indiscutiblement superior a la Mancomunitat (suprimeix les províncies), està ja constituït.

Parlàvem de l'ús del català, i cal remarcar que els organismes de representació popular el tenen establert sense limitació. Podríem

parlar de l'ús de l'ensenyament català i caldria només observar com la veiem onejar sense condicions, fins en organismes del Poder Central i en corporacions que mai no l'havien ostentada.

Aquests i molts altres fets ens demostren el progrés enorme portat a cap. Un altre, però, cal anotar, i és que els governadors de Catalunya són no ja catalans, sinó catalanistes. Qui podria pensar-ho, amb el pas que portàvem en temps d'aquell rei anticatalà i poca-solta, que tindriem governadors catalanistes i actuant com a tals obertament?

Hauríem de pensar, també, que la Constitució espanyola, explícitament, en diversos preceptes, preveu l'autonomia regional, circumstància aquesta d'altíssim interès, d'un abast tan extraordinari, que constitueix pel catalanisme el precedent indispensable del seu triomf en el terreny jurídic. En un Estat, és endebades que les seves regions o nacionalitats reclamin l'autonomia si aquesta no té la porta oberta en la Constitució, i ara l'autonomia de Catalunya, amb l'aprovació de l'Estatut, es veu propera.

Si hom pensa en el que s'ha aconseguit i, encara, amb les possibilitats imminents de l'aprovació de l'Estatut, reflexivament, s'omple de satisfacció, ja instintivament a cada moment, es troba el català

més alliberat, perquè han desaparegut obstacles i privacions que cohibien l'actuació de la ciutadania catalana. L'ús de l'idioma i de l'ensenyament; la possessió d'un Govern a Catalunya, la lliure manifestació de les nostres aspiracions, la cordialitat amb els governadors, sempre catalanistes, la comprensió del Govern de la República, més d'agrair perquè constitueix una superació i un fruit de la intel·ligència, la mateixa comprensió de les Corts... són realitzacions que ens alegren a tots, com causa goig la consecució positiva de l'ideal acaronat anys i més anys endebades.

A tots, diem? A tots, no. Car es dona el fenomen singularíssim que els que s'anomenen catalanistes, abans que tot, o catalanistes purs, per diversos mitjans i amb diversos aspectes, són els que posen obstacles a la via ascensional alentada i dirigida pel President de la Generalitat, senyor Macià.

Dèiem, de primer antuvi, que nosaltres no concebem el catalanisme anomenat pur: catalanisme i liberalisme són dos mots inseparables i, en conjunt, l'obra seriosa del Govern de la República és una obra liberal en el sentit propi i elemental de la paraula; obra, base indispensable per a tot desenvolupament—anoti's la reducció, en els seus justos termes, dels militars i de l'Església, dins el funcionament jurídic de l'Estat.

Admetent en hipòtesi, però, el catalanista pur, com és possible que aquest no se senti satisfet, i no aplaudeix amb fervor l'actuació del

partit català triomfador el 12 d'abril? Si l'essència del catalanisme és l'idioma i aquest va trobant el camí victoriós, quines coses pot objectar? Quan l'ideal es realitza, ningú, honestament, no pot obstaculitzar-lo.

La virtut consisteix en què el catalanista pur no existeix, no pot existir, i els que així s'anomenen posen, per damunt de tot, la seva ideologia d'extrema dreta. Per això estan descontents, censuren, calunien i menyspreen la República, pot en ells més aquest menyspreu que l'ascens i el triomf catalanista; sembla com si l'ideal català hagués de servir-los per fer adormir l'aspiració esquerrana. Per això es dona el cas que les dretes reaccionàries s'abstinguessin de votar l'Estatut. Materialistes, amb esquivada visió—la del moment que passa, només—anti-liberals, reminiscències carlines, són els que primer que tot rebutgen la República, que ens ha portat la victòria de Catalunya; la República, ideal essencialment polític que va proclamar amb esclat magnífic la massa obrera, aquells dies admirables d'abril, donant mostres esplèndides del seu civisme, mentre les forces vives i els reaccionaris s'amagaven presos d'un pànic estúpid, absolutament immotivat, que conservaran fins el dia que reflexionin només un xic.

Els catalanistes clericals i burgesos haurien de dir: "com a catalanistes, recolzem Macià i alogiem els seus indiscutibles èxits i encerts, però com a home de dreta, el combaten pel sentit esquerrà de la seva política. El que és deslleial i innoble és combatre sempre Macià i el partit que dirigeix, negant-li els honors i la glòria que amb justícia hom li deu i que el poble, no obstant, li ha reconegut, li reconeix i li reconeixerà sempre.

F. CULÍ I VERDAGUER

Foment Nacionalista Republicà

GRUP FEMINAL de l'Agrupació Catalunya

Avui dimecres, 6 gener 1932

Matí: a les 11'30

CONFERENCIA

per la publicista

Maria del Carme Nicolau

Tema:

"La dona en la Cultura i el patriotisme"

L'acte serà públic

ES L'HORA DE LES ESQUERRES PERQUE IMPORTA NO APUNTALAR NI DEFENSAR TOT ALLO QUE DEL PASSAT NO ES PUGUI SOSTENIR; SINO PORTAR RAPIDAMENT TOT ALLO QUE DE L'ESDEVENIDOR POT I DEU VIURE DINTRE DE LA NOVA LEGALITAT.

(Marcehí Domingo).